

Sumar

Această carte este dedicată lui **Petar Tomić (1949–2024)**, jurnalist iugoslav și cronic unic al crizelor europene și globale de la sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI. Cartea îl prezintă pe Petar Tomić din perspective diferite: atât ca jurnalist remarcabil și reprezentant al acelei perioade de transformare socială, politică și economică în Europa, cât și ca persoană privată și om de familie.

Concepută ca o compilație biografică-bibliografică, cartea începe cu un articol despre viața lui Petar Tomić și, în special, despre cariera sa. Sunt descrise cele mai importante etape prin care a trecut ca jurnalist, fiecare fiind contextualizată istoric: de la radio și televiziune, la presa de tineret multilingvă nou apărută în Voivodina în anii 1970, până la jurnalismul de agenție și școala unică a agenției de presă iugoslave Tanjug și, în cele din urmă, perioada în care a fost redactor de politică externă al celui mai mare cotidian regional din Voivodina, *Dnevnik*.

În timp ce această primă parte biografică introductivă citează în mod deliberat puținele autoportrete ale lui Tomić sub formă de citate, oferind-i astfel o voce specială, a doua parte conține amintiri ale familiei și prietenilor săi. Contribuțiile soției sale, Nada Tomić, ale fiilor săi, Đorđe și Nikola și al nepotului cel mai mare Teodor, precum și scurtele note ale unor prieteni apropiați, adaugă o imagine mai clară lui Petar Tomić ca om de familie.

Petar Tomić a fost un jurnalist remarcabil în multe privințe. Acest aspect este abordat în a treia parte a cărții, care îl privește ca reprezentant al jurnalismului iugoslav, concentrându-se în special asupra activității sale de la sfârșitul anilor 1980: în calitate de corespondent al agenției de presă iugoslave Tanjug la București, a fost primul care a relatat despre revoluția din 1989 din România și sfârșitul regimului Ceaușescu. Două articole sunt dedicate acestei perioade. Primul este interviul acordat de Tomić colegului său Mihal Ramač imediat după evenimentele din decembrie 1989, care a fost publicat inițial în revista *Stav* din Novi Sad. A doua contribuție a lui Vojislav Lalić, fost coleg al lui Tomić de la Tanjug, descrie revoluția din România aproape 15 ani mai târziu și este îmbogățită în consecință cu interpretări mai recente ale acestei perioade. Perioada petrecută de Tomić la București este evocată și în articolul al colegului său János Kokes, care a lucrat ca corespondent al agenției de presă cehoslovace ČTK la București în aceeași perioadă, a fost primul său vecin și i-a devenit unul dintre cei mai buni prieteni. Secțiunea este completată de două articole scrise de Petar Tomić. Primul articol, încă nepublicat, este singura relatare a lui Tomić despre perioada în care a fost reporter Tanjug în timpul războiului din Croația, la începutul anilor 1990. În acest text, pe care l-a scris după mai bine de 20 de ani, nu numai că descrie problemele specifice ale muncii de jurnalist în zonele de război, dar aruncă și o privire critică asupra războaielor iugoslave și condamnă evoluțiile politice care le-au făcut posibile în primul rând. Ani mai târziu, și scurtul său raport despre evenimentele în jurul de 1 mai 2009 în Europa, care este republicat în această secțiune, este de asemenea critic și de-a dreptul rebel și în același timp optimist.

A patra parte a cărții este dedicată rezultatelor activității jurnalistice, editoriale și analitice a lui Petar Tomić și conține o bibliografie adnotată a lucrărilor sale. Având în vedere productivitatea jurnalistică remarcabilă a lui Tomić – care este aproape imposibil de cuantificat, mai ales în contextul jurnalismului de agenție, și foarte dificil de înregistrat, dat fiind anonimatul al autorului – chiar și simpla încercare de a compila toate articolele unui jurnalist este un demers aproape imposibil, mai ales că Tomić a publicat în două limbi: sârbo-croată și română. Acest experiment a fost întreprins de editorul întregii antologii, Đorđe Tomić, care s-a ocupat de colectarea, editarea și organizarea lucrărilor și de redactarea comentariilor, lăsând astfel în urmă o documentație unică a producției intelectuale a lui Petar Tomić.

Petar Tomić – jurnalist, corespondent străin, editor, publicist, critic literar, dar și soț, tată, coleg, bun prieten și unul dintre ultimii reprezentanți ai jurnalismului iugoslav – a primit o sinteză istorică unică a vieții și operei sale cu această antologie, a cărei valoare depășește cu mult simpla amintire a lui Tomić ca persoană. Această documentație cuprinzătoare este, de asemenea, o contribuție valoroasă la istoria jurnalismului, la istoria socială, politică și la istoria de viața cotidiană iugoslavă și europeană.